

MINISTERIE VAN VERKEERSWEZEN
BESTUUR VAN HET ZEEWEZEN
DIENST VOOR DE ZEEVISSCHERIJ.

Afdeling : Zeevisscherijonderzoek.

YLE - HARINGCAMPAGNE.

1944 - 45.

- A. Uitbating.
- B. Kenmerken van de concentratie 1944-45
- C. Enkele opmerkingen en gevolgtrekkingen.
- D. Tabel van het aantal vangsten en de opbrengst voor ieder vaartuig afzonderlijk berekend.

Ijle haringcampagne, 1944-1945.

A. UITZENDING.-

1.- Vangplaats en tijdstip.-

Evenals de vorige campagnes werd de ijle haring uitsluitend op de Belgische Kust dicht samengebonden aangetroffen. Hij verplaatste zich van West naar Oost, zoodat in den aanvang van de campagne de haringvisserij overwegend op de Westkust plaats greep. Echter naarmate het seizoen vorderde schoven de haring-scholen Oostwaarts op en het is in de omgeving van den "WANDELAAR" dat de laatste haringvangsten werden buitgemaakt, vanwaar hij op 28 Maart 1945 omzeggens plotseling spoorloos verdween. Daar liep dan ook de vierde wonderbare ijle-haringcampagne ten einde.

Het ijle-haringsseizoen 1944-1945 ving aan op 11 December 1944 en eindigde op 28 Maart 1945. Vergeleken met de vorige seizoenen was het van tamelijken korteren duur; deze van 1943-1944 b.v. ving aan op 2 December en hield aan tot 18 Maart, hetzij 107 dagen, terwijl de laatste slechts 80 dagen duurde. Weliswaar werden sinds 2 December enkele onbeduidende vangsten te Nieuwpoort aangevoerd, echter, moet men ze als gelegenheidsvangsten beschouwen, vermits de eerst noemenswaardige hoeveelheid haring (39.434 Ks) enkel op 11 December, dus 9 dagen later, werd aangebracht, zoodat er vóór voornoemden datum geen sprake kon zijn van een regelmatige vangst op haring.

II.- Havens - Vloot - Personeel en vangmethodes.-

Wat onze kusthavens betreft, deze werden door de oorlogsverrichtingen ernstig beschadigd, en voor langen tijd buiten dienst gesteld. Op het oogenblik dat de eerste ijle haringscholen op onze kust verschenen, kon enkel de haven van Nieuwpoort benutigd worden. De Oostendsche haven bleef tot 12 December voor de visschersvaartuigen ontoegankelijk, deze van Blankenberge tot 17 December en deze van Zeebrugge tot 6 Januari. Tengevolge van zware ontploffingen, die zich op 14 Februari in de haven van Oostende voordeden, werd alle visserij vanuit deze haven wederom tot op 15 Maart onmogelijk gemaakt. De Oostendsche vaartuigen, die op het oogenblik van dit voorval op zee waren, hevelden naar Zeebrugge over, vanwaar ze, in afwachting dat de Oostendsche haven terug zou hersteld zijn, ter haringvangst uitvaardden. De vaartuigen die te Oostende geblokkeerd lagen, konden, na een tiental dagen, insgelijks Zeebrugge verwoegen. Desondanks werd de uitbating der haringscholen er ten zeerste door belemmerd.

Doordat Duinkerken, gedurende de haringcampagne door den vijand bezet bleef, was het onzen visschers niet mogelijk, zoodat als het hen gedurende de drie voorgaande campagnes werd toegelaten, de haringcampagne vanuit een Fransche haven mede te maken en zoodoende onze vernielde havens te ontlasten. De Franschen die meer dan wij door de aanhoudende bezetting van Duinkerken gestoord waren, kwamen integendeel op onze gastvrijheid aanspraak maken, en niettegenstaande de groote moeilijkheden die daarmede gepaard gingen werden een 25 tal Fransche schepen naar Nieuwpoort overgebracht, die vanuit deze haven de haringcampagne meemaakten. Ook Nederlandsche vaartuigen werden in onze wateren toegelaten en op 17 Februari kwamen 6 dezer

schepen hun vangst te Nieuwpoort lossen. Nadien gingen ze hun vangsten rechtstreeks in Nederlandsche havens, nl. te Breskens markten.

Bij den aanvang van de haringcampagne was slechts een klein deel van de Belgische visschersvloot klaar om zee te kiezen, zoodat in December enkel 197 vaartuigen met de haringvisscherij bemoeid waren, terwijl hun aantal in den loop der volgende maanden snel toenam : Januari 256 en Februari 264 eenheden. Totaal waren er 280 Belgische kustvaartuigen die haringvangsten aanvoerden.

De drijfkracht dezer vloot schommelde tusschen 9 en 160 P.K. Gemiddeld bereikte ze 50,4 P.K. per vaartuig.

Het varende personeel telde in December 830 manschappen, in Januari 1048 en in Februari 1067. In het geheel waren 1480 visschers bij de haringcampagne betrokken, hetzij gemiddeld 4,1 eenheden per vaartuig.

Gedurende de haringcampagne gingen door mijnontploffingen 6 vaartuigen verloren, t.w. : N.48 - N.49 - N.145 - B.11 - B.96 en BOU 20. Hierbij schoten 18 visschers het leven in.

Op zee werd de haring uitsluitend door middel van den haring-trawl nagejaagd; op het strand door middel van stelnetten.

III.- Aanvoer en ophrengst.-

Gedurende de haringcampagne 1944-1945 werden in het geheel 3889 haringvangsten aangevoerd, t.w. : 3840 door Belgische kustvaartuigen, 33 door strandboeten en 6 door Nederlandsche schepen. Bij de 3840 vangsten door onze kustvloot buitgemaakt zijn ook begrepen de 10 vangsten die Zeebrugse vaartuigen in Nederlandsche havens gingen lossen. De vangsten van de Fransche haringvloot zijn niet in onze statistiek begrepen : zij bedroeg 2.692.623 Ks.

De haring werd aan den visscher 5,25 frs. het Kg. betaald. De prijs door het Nationaal Hulpcomité betaald schommelde tusschen 4,20 frs. en 5 frs. aan dit comité werden enkel 29 vangsten geleverd voor de som van 681.740 frs.

Voor nadere details nopens het aantal vangsten, het gewicht en de ophrengst zie tabel I a, b en c.

Tabel I.- Ijle haringcampagne 1944-45.

a) Aantal vangsten in iedere haven aangevoerd.

Haven	December	Januari	Februari	Totaal
Nieuwpoort	560	1.016	460	2.036
Oostende	401	469	344	1.214
Blankenberge	29	33	101	163
Zeebrugge	-	68	398	466
Nederlandsche	-	-	10	10
Totaal	990	1.586	1.313	3.889

b) Gewicht in Ks in iedere haven aangevoerd.

Nieuwpoort	2.420.902	6.844.141	4.047.337	13.312.380
Oostende	3.691.675	4.197.740	4.539.123	12.428.538
Blankenberge	126.622	98.600	686.622	911.844
Zeebrugge	-	471.929	4.538.337	5.010.266
Nederlandsche	-	-	183.574	183.574
Totaal	6.239.199	11.612.410	13.994.993	31.846.602

c) Opbrengst in Frs. in iedere haven geboekt.

Nieuwpoort	12.709.735	35.931.740	21.248.519	69.889.994
Oostende	19.330.999	21.994.717	23.775.723	65.099.439
Elankenberge	464.765	517.650	3.604.765	4.787.180
Zeebrugge	-	2.477.627	23.826.269	26.303.896
Nederlandsche	-	-	963.763	963.763
Totaal	32.705.499	60.921.734	73.417.039	167.044.272

De 3889 vangsten wogen gezamenlijk 31.846.602 Kg. voor een waarde van 167.044.272 frs. hetzij gemiddeld 8189 Kg en 42.953 frs. per vangst.

Vergeliken met de uitslagen van de voorgaande campagne, (zie tabel II) stellen we een sterke inzinking van het aantal vangsten vast : 3.889 tegen 9.379 hetzij een vermindering van 5.490 vangsten of 59%. Deze afname is een gevolg van de belemmering der visscherij waarvan sprake par. II, blz.1. Het gewicht nam echter in mindere mate af : 31.846.602 Kg. tegen 58.119.500 Kg. hetzij een vermindering van 26.272.898 Kg. of 25%. Dat het gewicht niet in dezelfde verhouding daalde, dankt men ten deele aan het gemiddelde gewicht per vangst dat gedurende de laatste campagne een hooger peil bereikte : 8.189 Kg. tegen 6.197 Kg., hetzij een verhooging van 1.992 Kg., zoodat de gemiddelde vangst met 24% verhoogd werd. De opbrengst onderging insgelijks een sterke vermindering : 167.041.272 frs. tegen 304.954.647 frs., hetzij 137.913.375 frs. minder (Zie tabel II).

Tabel II.- Recapitulatie van den aanvoer en de opbrengst gedurende den oorlog 1940-1945.

Campagnes	Aantal vangsten	Gewicht	Opbrengst	Gemiddelde per vangst. Gewicht	Opbrengst
1941-42	2.383	10.006.791	80.054.328	4.199	33.594
1942-43	9.165	51.894.746	352.555.395	5.662	38.465
1943-44	9.379	58.119.500	304.954.647	6.197	32.515
1944-45	3.889	31.846.602	167.044.272	8.189	42.953
Totaal :	24.816	151.867.639	904.587.242	6.119	36.452

Zoals reeds hooger vermeld, waren er in het geheel 280 Belgische vaartuigen met de haringvangst bemoeid. Globaal voerden ze 31.445.760 Kg. haring ter markt die 165.271.922 frs. opbrachten, hetzij gemiddeld per vaartuig : 112.306 Kg. of 590.257 frs.

Van het varende personeel, dat 1.480 Koppen telde, bereikte de gemiddelde seizoenproductie, per eenheid manschap, 21.247 Kg. of 111.670 frs.

De indeeling der besommingen door de 280 vaartuigen geboekt, was de volgende :

Tabel III.- Indeeling der besommingen.-

Opbrengst in Frank.	Aantal vaartuigen	Percent
448 tot 99.999	35	12,5
100.000 tot 199.999	26	9,3
200.000 tot 299.999	30	10,7
300.000 tot 399.999	30	10,7
400.000 tot 499.999	28	10,-
500.000 tot 599.999	27	9,6
600.000 tot 699.999	16	5,7
700.000 tot 799.999	14	5,-
800.000 tot 899.999	12	4,3

900.000 tot 999.999	11	3,9
1.000.000 tot 1.499.999	31	11,-
1.500.000 tot 1.999.999	15	5,5
2.000.000 tot 2.771.737	5	1,8

Naar bovenaangehaalde indeeling werd de opbrengst van vijf vaartuigen op meer dan twee millioen frank gebracht, deze zijn :

N.136	opbrengst	2.771.737	frs.
N.135	"	2.403.812	"
N.149	"	2.320.262	"
O.36	"	2.064.037	"
N.117	"	2.007.600	"

Op tabel II worden, ter vergelijking, de uitslagen van de vier laatste haringcampagnes opgegeven. Naar deze cijfers werd het grootst aantal vangsten (9.379) en ook het grootste gewicht (58.119.500 Kg.) in 1943-44 aangevoerd. Daarentegen werd in 1942-45 de belangrijkste opbrengst (352.533.995 frs.) geboekt, terwijl de grootste vangst per reis (8.189 Kg.) in 1944-45 werd aangebracht.

IV.- Densiteit van de ijle-haringconcentratie 1944-1945.

Naar de cijfers op tabel II, kol.5 verstrekt, nam het gemiddelde gewicht per vangst of reis van seizoen tot seizoen toe en gedurende het laatste kwam het tot op een tot nog toe niet bereikt peil te staan. In 1943-44 bereikte het 6.197 Kg. tegen 8.198 Kg., hetzij een verhooging van 1.992 Kg. of van 24% per reis.

Deze verhooging dankt men deels aan de grotere vaartuigen die steeds in de vaart gebracht worden, en deels aan de densiteit der concentratie 1944-45 die, zooals we het hierna uitmaken, sterker dan de vorige was.

In 1943-44 bedroeg de totale aanvoer 9.379 vangsten die gezamenlijk 58.119.500 Kg. wogen. Hierbij werden 448.662 P.K. ontwikkeld. De gemiddelde ontwikkelde P.K. per vangst werd bijgevolg op :

$$\frac{448.662}{9.379} = 47,8 \text{ P.K. gebracht, terwijl de vangst voor één ontwikkelde P.K. : } \frac{58.119.500}{448.662} = 130 \text{ Kg. bedroeg.}$$

In 1944-45 gaat het over 3.840 vangsten, die 31.445.760 Kgs wogen en waarbij 197.445 P.K. werden ontwikkeld. Zoo werden er gemiddeld $\frac{197.445}{3.840} = 51,2$ P.K. per vangst ontwikkeld, hetzij 2,4 P.K. méér dan de vorige campagne. Deze verhooging toont aan dat grotere vaartuigen bij de laatste haringcampagne bemoeid waren. De vangst per ontwikkelde P.K. bereikte : $\frac{31.445.760}{197.445} = 160$ Kg., hetzij 30 Kg. méér dan in 1943-44.

Hieruit moeten we afleiden dat de densiteit der laatste concentratie merkkelijk sterker was dan de voorgaande.

Nu, de verhooging van de gemiddelde drijfkracht is op zich zelf niet voldoende om het gemiddelde gewicht, dat in 1943-44, 6.197 Kg. bereikte, op 8.198 Kg. te brengen.

Veronderstellen we inderdaad dat de densiteit der twee laatste ijle-haringconcentratien gelijk ware gebleven, dan zou het gemiddelde gewicht per vangst slechts $130 \times 51,2 = 6.656$ Kg. in plaats van 8.189 Kg. bereikt hebben. De sterke verhooging van het gemiddelde gewicht per vangst is bijgevolg overwegend te danken aan de zwaardere densiteit van de concentratie waardoor de vangst voor één ontwikkelde P.K. van 130 Kg. op 160 Kg. gebracht werd.

Tabel IV.- Gemiddelde ontwikkelde P.K. per vangst en aantal Kg. voor 1 ontwikkelde P.K.

Campagnes	Aantal vangsten	Totale vangst Kg.	Totaal ontwikkelde P.K.	Ontwikkelde P.K. per vangst (1)	Aantal Kg voor 1 ontwikkelde P.K. (2)
1941-42	2.383	10.006.791	84.349	35,4	119
1942-43	9.165	51.894.746	315.655	54,4	164
1943-44	9.379	58.119.500	448.662	47,8	130
1944-45	3.840	31.445.760	197.455	41,2	160
Totaal :	24.767	151.466.797	1.046.122	42,4	145

- (1) Ontwikkelde P.K. per vangst = totaal ontwikkelde P.K. : aantal vangsten
 (2) Aantal Kg. voor 1 ontwikkelde P.K. = totale vangst : totaal ontwikkelde P.K.

V.- Economische waarde van den ijlen haring.-

Voor de kustvisserij maakt de uitbating van de ijle-haring-concentratieën, sinds den oorlog, verreweg de meest loonende visserij uit. De aanvoer en opbrengst, bij deze visserij geboekt, overtrof al wat tot nog toe in onze vissershavens werd verwezenlijkt. Gedurende de vier oorlogs-haringcampagnes voerde onze kustvisschersvloot 151.867.639 Kg. ijlen haring ter markt. De opbrengst dezer uitermate rijke haringvangst bracht 904.687.242 frs. op, hetzij een jaarlijksch gemiddelde van ruim 226 millioen frank terwijl dit gemiddelde, vóór den oorlog, alle visscherijen tezamen, nauwelijks 120 millioen frs. beliep.

Tabel V.- Oorlogs-ijle-haringcampagnes : aanvoer en opbrengst.

Campagnes	Aanvoer in Kg.	Opbrengst in Fr.
1941-42	10.006.791	80.054.328
1942-43	51.894.746	352.633.995
1943-44	58.119.500	304.954.647
1944-45	31.846.602	167.044.272
Totaal :	151.867.639	904.687.242

De haringprijs af-visscher werd vooreerst op 8 frs. het Kg. vastgesteld. Bontter, gezien de aanvoer steeds verhoogde en de visschers abnormale winsten boekten, werd de haringprijs tot driemaal verlaagd : voor de haringcampagne 1941-42 werd hij op 8 frs. het Kg. vastgesteld; gedurende de campagne 1942-43 schommelde hij tusschen 7 frs. en 6,25 frs., de twee laatste campagnes bleef de haringprijs op 5,25 frs. per Kg. vastgesteld.

Vergeleken met de prijzen van de andere vischsoorten en gelet op de schaarschte der levensmiddelen, alsook op de duurte van het vischmateriaal, de brandstoffen, verzekeringen, enz. was de haringprijs gemaszins overdreven hoog en indien onze visschers dan toch uitermate rijke winsten boekten, dankt men zulks grootendeels aan den wonderbaren aanvoer.

De opbrengst van de trawlvisserij die de drie vierden van het jaar inneemt en waarvan de uitbating veel kostelijker valt, was daarentegen onbelangrijk. Ze bereikte nauwelijks 8% van dezen van den haring, zoodat de Belgische visserij, onder den oorlog voor 92% op de haringvangst steunde.

Zonder haring zou de zeevisscherij onzen visscher dan ook maar een arm bestaan verzekerd hebben en hare prestatie bij de voedselvoorziening van onze bevolking zou weinig of niets betekend hebben.

De haring heeft het voordeel dat hij zich beter dan de andere vischsoorten tot bewaring leent, hetgeen uitlegt, dat hij ofschoon het ijle-haringseizoen enkel een drietal maanden aanhield, het gansche jaar door in den handel voorkwam. Hij werd dan ook onder verschillende vormen afgezet : gerookt, gestoomd, gepikkelde "filets" rolmops, enz.

B.- BIOLOGISCHE EN BIOMETRISCHE KENMERKEN DER IJLE-HARINGCONCENTRATIE 1944-45.-

In den loop van de ijle-haringcampagne 1944-45 werden 22 monsters van elk 25 haringen, hetzij in totaal 525 individuen ontleed. De opzoekingen gingen over : 1°) de lengte, 2°) het gewicht, 3°) het geslacht, 4°) den rijpheidsgraad der geslachtsproducten, 5°) het reservevet, 6°) den ouderdom, 7°) het aantal ruggegraatwervels, en 8°) den inhoud der magen.

1°) Lengte. - De lengte van de 525 ontlede haringen schommelde tusschen 20 en 29 cm. De gemiddelde lengte werd op 25,20 cm. vastgesteld, hetzij iets kleiner dan het voorgaande seizoen, wanneer zij 25,76 cm. bereikte. Voor den oorlog echter werd nooit zoo'n hoog gemiddelde vastgesteld, en het schommelde toen tusschen 24 en 24,25 cm.

Tabel VI.- Frekwentie en percent der lengtematen.-

Lengte in dm.	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
Aantal individ.	4	16	25	27	62	145	177	74	19	1
Percent	0,7	2,9	4,5	4,9	11,3	26,4	32,2	13,5	3,4	0,2

Het is de maat 26 cm. die met 177 individuen of 32,2% het sterkst vertegenwoordigd was. In de vorige concentratie was het insgelijks deze maat die met 35,1 het talrijkst voorkwam. Voor den oorlog was het steeds de maat 24 cm. die het hoogste percent vertierf. De uitermate rijke opkomst van de oude jaarklassen 1934, 1935 en 1936 is niet vreemd aan dezen uitslag.

2°) Gewicht. - De 550 individuen die de haringmonsters samenstelden wogen gezamenlijk 55 Kg.075, hetzij gemiddeld 100 gram het individu, zoodat men in het kilogram 10 haringen telde. In de concentratie 1943-44 woog het individu gemiddeld 108 gram, hetzij 9,26 haringen in het kilogram. In 1942-43, 101 gram, hetzij 9,9 stuks in het kilogram, en in 1941-42, 89,5 gram, hetzij 11,2 stuks per kilo.

Naar het gemiddelde aantal haringen in het kilogram (10) en het aantal kilogram haring dat volgens de statistiek 31.846.502 Kg. + 2.692.623 Kg. (Fransche vangst) = 34.549.225 Kg. bedroeg, werden er gedurende de campagne 1944-45 op onze kust ruimschoots 345.492.250 individuen verdelgd. In 1943-44 werd de verdelging op 725 miljoen individuen geschat. In 1942-43 op ruim een half miljard en in 1941-42 op 111.805.878 individuen.

Na de geweldige hecatombe van 1942-43 had men reeds gevreesd dat de uitslagen van de komende haringcampagnes er zouden onder te lijden gehad hebben. Niets daarvan, de seizoenproductie die in 1943-43 52 miljoen Kg. bedroeg, werd in 1943-44 op 58 miljoen Kg. gebracht, terwijl de concentratie 1944-45 nog rijker was dan de voorgaande, vermits de vangst per ontwikkelde P.A. van 130 Kg. tot 160 Kg. steeg.

Nochtans mag men er zich aan verwachten, dat zoodra de visscherij op Herfstharing in het zuidelijk gedeelte van de Noordzee en het Oostelijk gedeelte van het Engelsche Kanaal terug ongestoord zal kunnen doorgevoerd worden, hetgeen we voor toekomstigen Herfst mogen verhoppen, de rijkdom der concentratie geleidelijk zal verminderen en in ettelijke jaren terug op zijn vóóroorlogsche peil zal worden teruggebracht.

3°) Geslacht. - Bij de 550 onderzochte haringen telde men 287 't zij 52,18 % mannetjes en 263 wijfjes 't zij 47,82 %. Dus een lichte meerderheid bij het mannelijk geslacht. Vergelijken met de uitslagen van de vorige campagnes, kan deze meerderheid als zeer normaal worden aanzien.

4°) Ontwikkelingstadia der geslachtsproducten. - Op twee uitzonderingen na, waren de 550 individuen ijl (Stadium VIII - II). Een individu was geslachtsrijp (stadium VI) en een andere had reeds een merkkelijk deel van zijn geslachtsproducten afgezet (stadium VII) hetgeen aanduidt dat dit dier, op het oogenblik van zijn vangst in volle paaiperiode verkeerde.

5°) Reservevet. - Op de 550 individuen die de ontleding ondergingen werden er 275 't zij 50,5% zonder vet bevonden (0), 272 't zij 49,5% met weinig vet (1), een met tamelijk veel vet (+) en een met overvloedig vet (M).

6°) Jaarklassen. - Naar de lezing der schubben was de concentratie 1944-45 samengesteld uit individuen van 2 tot 14 jarigen ouderdom, met een maximum bij de jaarklas 1936 of 8 jarige individuen. De schubben van twee haringen waren onleesbaar, zoodat de ouderdom enkel van 548 individuen kon worden bepaald (zie tabel 7 en verder de 4e trede van den "Biologischen trap" van den ijlen haring).

Tabel VII Frequentie der jaarklassen.-

Getal Winter- ringen	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10+
Ouderdom (jaar)	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11+
Jaarklassen	1942	1941	1940	1939	1938	1937	1936	1935	1934	1933
Aantal individuen	1	54	58	9	106	42	168	64	35	11
Percent	0,2	9,8	10,7	1,6	19,4	7,6	50,7	11,6	6,4	2,-

7°) Ruggegraatwervels. - Bij de 550 onderzochte haringen telde men 31.112 ruggegraatwervels 't zij gemiddeld 56,57 wervels per ruggegraat. Het is tijdens de maand December dat met 56,42 het laagste gemiddelde aantal wervels werd waargenomen, in Januari steeg het tot 56,62 en in Februari tot 56,63. Daaruit volgt dat de concentratie in December door "Oligospondylie" (= minder dan 56,50 wervels per ruggegraat) gekenmerkt was, en vanaf Januari door "Polyspondylie" (= méér dan 56,50 wervels). De Noordzee - of Bankharing gekenmerkt zijnde door "Oligospondylie" en de kanaalharing door "Polyspondylie", moeten we aannemen dat de concentratie in December overwegend uit Noordzeeharing was samengesteld terwijl vanaf Januari de Kanaalharing reeds sterk aanwezig was.

Tabel VIII.- Frekwentie van het aantal ruggegraatwervels.-

Maand	Aantal individuen.	Wervelgetal				Aantal wervels	Gemiddeld aantal per ruggegraat.
		55	56	57	58		
Dec.	150	12	66	68	4	8.464	56,43
Jan.	250	9	94	131	16	14.154	56,62
Feb.	150	4	58	78	10	8.494	56,63
Totaal	550	25	218	277	30	31.112	56,57
Percent		4,54	39,64	50,37	5,45		

8°) Inhoud der magen.- Met uitzondering van enkele magen waarin een onbeduidende hoeveelheid voedselresten van roeispietkreeftjes (copepoden), hoofdzakelijk van de TEMORA LONGICORNIS, werd aange troffen, waren alle magen ledig.

C.- ENKELE OPMERKINGEN EN GEVOLGTREKKINGEN.-

1° Scheepstypen.-

Daar de oorlog geëindigd is, zullen binnen afzienbaren tijd, alle vischgronden wederom toegankelijk worden. Ter bescherming van den kustvisscher ware het wenschelijk dat de groote vaartuigen, die tijdens den oorlog, de kustwateren bevischten, dan zoo spoedig mogelijk terug hun vóóroorlogsche vischgronden zouden gaan uitbaten. Op deze voorwaarde alleen, zou voorkomen worden dat, net als na den eersten Wereldoorlog, de kustzee geleidelijk zou worden afgevischt, hetgeen nogmaals den dood van de kustvisscherij zou beteekenen.

Inziende dat de diepzeevisschers niet zoo gauw geneigd zullen zijn om de kustzee te verlaten, dringt de kustvisscher aan opdat voortaan dit zeegebied uitsluitend voor hem zou voorbehouden worden en dat ze bovendien in twee vanggebieden zou worden ingedeeld : een eerste dat zou strekken tot op 15 zeemijlen van de kust en waarvan de uitbating aan den garnaalkorder zou worden toevertrouwd, en een tweede, die buiten de eerste tot op + 30 zeemijlen van de kust zou strekken. Deze vangzone zou het arbeidsveld uitmaken van de kusttrawlers.

Indien deze indeeling moest aangenomen worden dan zouden de ijle-haringscholen die zich bij voorkeur binnen de territoriale wateren ophouden, bijna uitsluitend het apanage worden van den garnaalkorder. Vooraleer dan ook op dezen wensch in te gaan, zou dienen uitgemaakt of de uitbating van deze zoo belangrijke vischconcentratien voldoende zou verzekerd worden en de gewenschte vangsten opleveren.

Hieromtrent kan de uitbating van de ijle-haringconcentratie 1944-45, ons zeer nuttige aanduidingen verstrekken.

Onder de 280 Belgische vaartuigen die deze haringcampagne meemaakten, onderscheidt men drie verschillende scheepstypen, die naar gelang de sterkte van hunne drijfkracht, op bepaalde vischgronden en visscherijen aangewezen zijn, t.w. :

1°) 216 booten of kleine scheepjes, waarvan de drijfkracht tusschen 9 en 70 P.K. schommelt, en gemiddeld 36 P.K. per vaartuig bereikt. Naarmate ze open of overdekt zijn noemt men ze garnaalbooten of garnaalscheepjes. Hun arbeidsveld beperkt zich binnen de 15 zeemijlen van de kust.

2°) 47 kustvaartuigen, waarvan de drijfkracht 80 tot 110 P.K. sterk is, en gemiddeld 85 P.K. per vaartuig bereikt. Ze behooren tot het type der kusttrawlers en vóór den oorlog waren ze tot op een 30 tal zeemijlen van de kust werkzaam.

3°) 17 trawlers, waarvan de drijfkracht van 120 tot 160 P.K. bedraagt, en gemiddeld 138 P.K. per vaartuig. Ze behooren tot het type der kleine diepzee-trawlers en waren voor den oorlog werkzaam tot in de Midden-Noordzee, het Engelsche- en het Bristolkanaal.

Daar deze 3 scheepstypen tegelijk en door middel van hetzelfde vischtuig, n.l. den haringtrawl, de uitbating van de haringconcentraties doorvoerden, is het gemakkelijk uit te maken welke van de drie scheepstypen, in verhouding tot de ontwikkelde P.K., de voordeeligste uitslagen boekte. De vangst voor de 3 typen afzonderlijk genomen en tot de eenheid P.K. herleid, stellen we, buiten verwachting, vast dat het de garnaalscheepjes zijn die met 169 Kg. haring per ontwikkelde P.K. de beste vangst boekten, gevolgd door de kustvaartuigen met 150 Kg. en de kleine diepzee-trawlers met 142 Kg. (voor nadere inlichtingen nopens de vangsten door de verschillende scheepstypen geboekt zie tabel IX.)

Deze bevinding maakt het duidelijk dat de garnaalscheepjes zich niet enkel leenen tot de uitbating van den garnaalstapel, maar tevens tot deze van elke andere vischsoort die zich binnen de grenzen van hun arbeidsveld aanbiedt en uit de kolossale haringvangst (18.788.842 Kg.) die ze aanvoerden, blijkt dat ze bij de ijle-haringvangst geenszins door grootere scheepstypen dienen bijgestaan.

Tabel IX.- Uitslagen door de verschillende scheepstypen geboekt.

Scheepstypen.	Aantal vaartuigen	Aantal vangsten	Ontwikkelde P.K.	Vangst in Kg.	Vangst per ontwikkelde P.K.
Garnaalscheepjes	215	2.946	111.485	18.788.842	169
Kusttrawlers	47	663	55.900	8.377.150	150
Diepzee-trawlers	17	231	30.070	4.279.768	142
Totaal :	280	3.840	197.455	31.445.760	160

2° Vangmethodes.-

Met het oog op de bescherming van den garnaalstapel op onze kust, wordt door een besluit van den Regent dd. 14 April 1945, art. 3 bis, het sleepen van andere dan garnaalnetten, binnen de territoriale wateren verboden. Door dit besluit wordt de ijle-haringvisscherij, door middel van den trawl, totaal onmogelijk gemaakt, vermits deze visscherij enkel binnen deze grenzen een loonende uitbating verzekert.

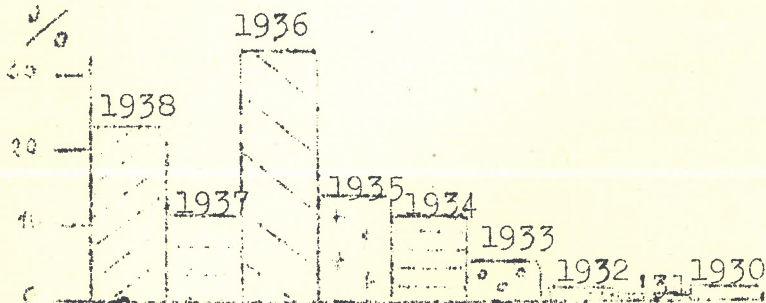
Dringend is de vraag of de haringtrawl, het totnogtoe eenige vischtuig op de diepzeevaartuigen, bij de uitbating der ijle-haringscholen aangewend, voordelig kan vervangen worden door den ankerkuil of stroophet. De ankerkuil is het eenige passief vischtuig, dat in zee, bij deze visscherij werd gebezigd en slechts op de kleinste kustvaartuigen. Echter sinds de ijle-haringcampagne 1942-43 wordt op deze vaartuigen ook den haringtrawl aangewend.

Wat de diepzeeschepen betreft, kan moeilijk aangenomen worden, dat zij door middel van den ankerkuil, vischtuig dat zich tot kleine afmetingen beperkt, een loonende campagne zouden

BIOLOGISCHE TRAP VAN DEN IJLEN HARING.
 ESCALIER BIOLOGIQUE DU HARENG GUAI.

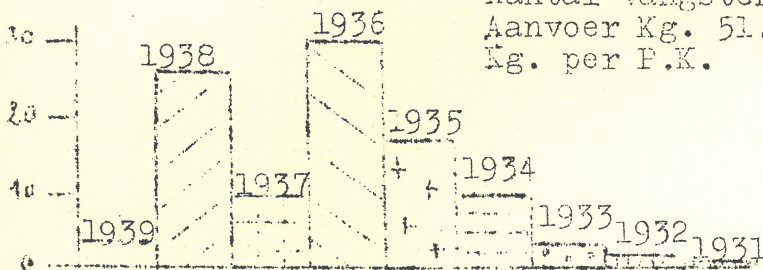
CAMPAGNE 1941-42.

Aantal vangsten	2.363	Nombre de pêches
Aanvoer Kg.	10.006.971	Apport Kg.
Kg. per P.K.	125	Kg. par H.P.

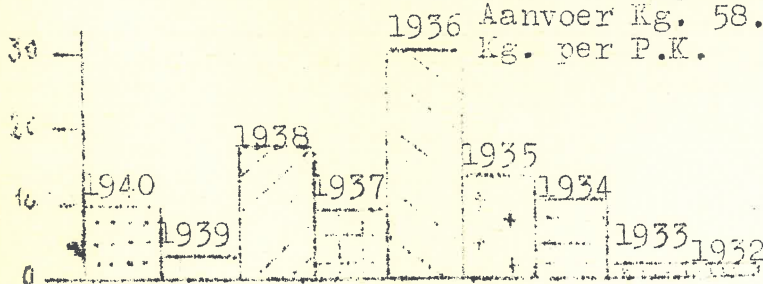
CAMPAGNE 1942-43.

Aantal vangsten	9.165	Nombre de pêches
Aanvoer Kg.	51.894.746	Apport Kg.
Kg. per P.K.	160	Kg. par H.P.

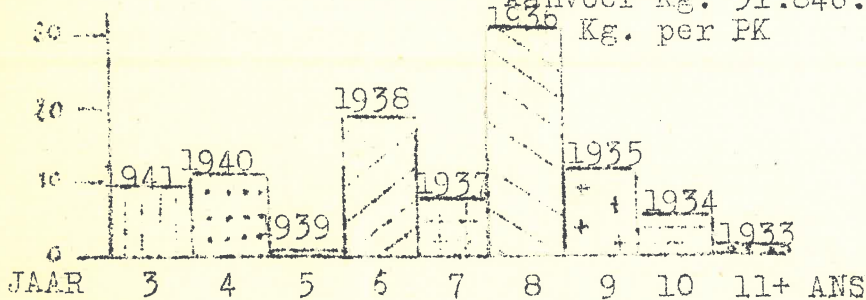
CAMPAGNE 1943-44.

Aantal vangsten	9.379	Nombre de pêches
Aanvoer Kg.	58.119.500	Apport Kg.
Kg. per P.K.	130	Kg. par H.P.

CAMPAGNE 1944-45.

Aantal vangsten	3.889	Nombre de pêches
Aanvoer Kg.	31.846.602	Apport Kg.
Kg. per PK	160	Kg. par H.P.

kunnen meemaken, zoodat hen door dit besluit de uitbating der haringscholen totaal wordt ontzegd.

Wat de kustvaartuigen betreft, is het niet uitgesloten dat de oplossing bij het gebruik van den ankerkuil te vinden is. Op deze schepen werd tot de campagne 1941-42, de ijle-haring overwegend, door middel van dit vischtuig buitgemaakt, en indien sinds de campagne 1942-43 op deze vaartuigen ook de voorkeur aan den haringtrawl werd gegeven, was het geenszins omdat de stroopersmethode faillleerde, maar veeleer om het gevaar voor vernieling te voorkomen, waaraan geankerde vischtuigen blootgesteld zijn, in gebieden waar tegelijk een groot aantal trawlers werkzaam zijn. Des te meer dat de haringzone, gedurende de bezetting, ten zeerste beperkt was, en de haringvloot zich met den tijd geweldig uitbreidde.

Dat de stroopersmethode niet moet onderdoen voor den haringtrawl is gebleken uit de uitbating van de ijle-haringconcentratie 1941-42, wanneer beide methoden tegelijk werden aangewend op vaartuigen die allen tot het type van de garnaalscheepjes behoorden.

De scheepjes uitgerust met een haringtrawl voerden 1.129 vangsten aan, die 4.975.863 Kg. wogen, hetzij gemiddeld 4.407 Kg. per vangst. Deze met den ankerkuil voerden 1.254 vangsten aan die 5.030.928 Kg. wogen, hetzij gemiddeld 4.012 Kg. per vangst. De gemiddelde vangst pleit bijgevolg lichtjes ten voordeele van den haringtrawl. Echter in acht genomen dat de trawl enkel door de grootste dezer schepen werd aangewend en de ankerkuil door de kleinsten, waaronder ook garnaalbooten, dan verwekt het geen verwondering dat de gemiddelde vangst der trawlers iets hoger kwam te staan. Trouwens herleiden we de vangst tot de eenheid P.K. dan wordt een tegenovergestelden uitslag geboekt, vermits dit gemiddelde bij de trawlers 113 Kg. en bij de stroopers 125 Kg. bereikte, dus 12 Kg. per P.K. méér bij de stroopers.

Voor de vaartuigen die minder dan 80 P.K. ontwikkelen kunnen bijgevolg de ijl-haringconcentratieën even goed door middel van den ankerkuil worden uitgebaat, zoodat voor deze scheepstype het verbod haring binnen de territoriale wateren te trawlen geen beperking van vangst daarstelt.

3°) Vooruitzichten.-

De ijle-haringconcentratie 1944-45 was samengesteld uit een twaalfstal jaarklassen waarvan er slechts 8 in aanmerking komen bij de samenstelling van de vierde trede van den "Biologischen trap" der ijle-haringconcentratieën, te weten : 1934 tot 1941, dus haringen die drie tot tien jaar oud zijn.

Zooals bij de voorgaande concentratie (1943-44) waren nogmaals de jongste jaarklassen (drie-vier en vijfjarige individuen) in deficit. Gezamenlijk waren ze met 21,1 % tegenwoordig, terwijl ze bij een belovende concentratie minstens 50% zouden moeten behalen.

Onder de oude klassen was het de uitermate rijke jaar-klasse 1936 (8 jarige individuen) die met 30,7% verreweg de sterkst aanwezige generatie vormde, gevolgd door de klas 1938 (6 jarige individuen) die met 19,4% ook tamelijk goed vertegenwoordigd was, en de klassen 1935 en 1934 (9- en 10 jarige individuen) die gezien hun hoogen leeftijd met respectievelijk 11,6% en 6,4% nog een buitengewoon hoog contingent leverden. Bij de oude klassen is het slechts deze van 1937 (7 jarige individuen) die met 7,6% zeer arm vertegenwoordigd was (zie vierde trede van den biologischen trap).

Ons steunende op bovenaangehaalde uitslagen voorzien we dat in de komende concentratie de jaarklassen 1938 en 1936 nogmaals de belangrijkste rol zullen spelen en niets sluit uit dat de klas 1936, ofschoon haar percent voortaan zal afnemen, wedom het sterkst zal opkomen. De klas 1941 is ook vatbaar voor verbetering, terwijl deze van 1940, 1939 en 1937 in de komende concentratiën een bescheiden rol zullen blijven spelen. De klas 1935 zal ook nog een tamelijk hoog percent behalen. Op de klas 1934, zullen we, omwille haar hoogen ouderdom, niet veel meer mogen rekenen. Ze zal uit de eerstkomende concentratiën totaal verdwijnen.

Afgezien van hetgeen de "coming class" 1942 ons voorbehoudt, zullen de jongste jaarklassen in de concentratie 1945-46 nogmaals pover vertegenwoordigd zijn, hetgeen niet ten voordeele is van de vangst.

Komende campagne zal er insgelijks rekening dienen gehouden te worden met herneming van de visscherij op Herfstharing in de Zuidelijke Noordzee en het Engelsche Kanaal, waardoor de haringconcentratie, alvorens ze ons hier toekomt, reeds een sterkte vooraflichting zal ondergaan hebben en de densiteit ervan alsook de vangsten sterk zullen verminderen. Dientengevolge voorzien we dat de densiteit der concentratie 1945-46 minder zwaar dan de voorgaande zal zijn en het gemiddelde gewicht voor een ontwikkelde P.K. sterk zou kunnen afnemen.

Oostende, den 15n Mei 1945
De Laboratoriumleider
voor het Zeevisscherijonderzoek.

Ch. GILIS.

D. TABEL VAN HET AANTAL VANGSTEN EN OPBRENGST.-

- 12 -

Yle haringcampagne 1944-1945 : Aantal vangsten en opbrengst.-

Volg- num- mer.	Haven letter nummer	P.K.	Aan- tal vang- sten	OPBRENGST Fr.	Volg- num- mer.	Haven letter nummer	P.K.	Aan- tal vang- sten	OPBRENGST Fr.
1	N.84	14	1	448	52	Z.8	80	3	155.925
2	N.113	80	1	1.050	53	Z.116	20	9	156.712
3	B.77	10	8	5.042	54	B.63	25	9	158.757
4	O.35	9	2	6.825	55	O.150	20	8	159.862
5	N.72	25	2	8.137	56	N.4	10	22	171.415
6	O.222	10	4	8.662	57	Z.43	36	8	177.187
7	O.82	9	1	11.025	58	Z.123	20	8	177.712
8	N.123	50	1	11.287	59	O.202	30	12	179.535
9	O.8	20	2	12.537	60	N.36	25	14	181.124
10	B.14	75	4	18.637	61	N.30	25	13	196.822
11	N.140	24	2	19.162	62	N.23	10	16	199.306
12	B.18	24	5	22.049	63	O.26	8	13	200.812
13	N.19	12	6	22.312	64	B.19	30	9	204.750
14	N.124	34	2	29.400	65	Z.1	35	8	205.249
15	O.258	20	6	38.062	66	O.344	22	18	205.564
16	O.42	15	6	43.575	67	N.14	24	18	215.554
17	N.141	14	3	46.987					
18	O.252	24	7	56.175	68	Z.76	40	9	233.572
19	O.216	20	8	57.487	69	B.11	51	7	240.450
20	N.89	14	6	57.750	70	Z.124	160	3	240.975
21	O.5	9	10	60.575	71	N.90	15	20	244.460
22	O.199	160	2	60.637	72	N.10	10	21	244.766
23	N.126	70	10	61.425	73	Z.100	48	5	246.225
24	B.79	11	6	69.121	74	O.331	35	11	247.012
25	E.12	51	1	71.400	75	N.48	85	9	247.962
26	N.88	10	9	72.975	76	N.60	10	16	254.268
27	N.87	24	10	77.700	77	Z.106	80	4	254.887
28	O.181	10	12	77.910	78	Z.145	35	10	255.658
29	O.141	25	2	79.170	79	N.108	15	18	261.687
30	O.70	11	9	82.425	80	O.107	15	12	265.387
31	N.59	70	3	82.425	81	B.51	20	13	266.362
32	O.116	14	10	83.737	82	O.133	25	12	268.537
33	N.65	15	9	84.525	83	N.56	25	14	268.800
34	Z.58	35	4	85.575	84	N.114	9	30	273.196
35	Z.9	20	5	87.412	85	O.73	30	11	274.958
36	N.94	28	12	94.447	86	N.106	18	21	280.087
37	N.97	12	10	103.737	87	N.18	18	16	284.209
38	N.129	10	9	112.875	88	N.8	15	24	284.248
39	O.207	34	5	115.762	89	Z.125	25	8	292.425
40	N.74	22	6	118.912	90	N.22	22	9	293.475
41	B.49	25	7	119.866	91	Z.54	28	12	294.525
42	N.27	25	12	120.409	92	B.21	45	12	296.625
43	N.43	10	14	124.635	93	N.95	14	21	300.434
44	O.87	12	11	127.050	94	O.136	34	14	301.350
45	O.189	11	17	130.462	95	Z.22	30	11	303.712
46	N.92	80	3	131.250	96	O.25	20	15	307.125
47	Z.47	25	10	135.612	97	Z.112	60	9	307.387
48	B.63	15	9	136.622	98	N.35	25	22	311.325
49	Z.26	16	11	148.769	99	Z.25	48	6	311.850
50	O.37	30	8	150.937	100	O.57	25	10	315.525
51	O.147	40	6	153.562	101	O.169	12	17	317.362

Vle haringcampagne 1944-1945 : Aantal vangsten en opbrengst (vervolg)

Volgnummer	Haven letter nummer	P.K.	Aantal vangsten	OPBRENGST Fr.	Volgnummer	Haven letter nummer	P.K.	Aantal vangsten	OPBRENGST Fr.
102	N.24	30	20	323.006	152	O.195	34	25	502.320
103	O.165	22	16	325.762	153	N.66	25	18	507.675
104	O.28	20	12	328.125	154	O.146	36	13	514.237
105	Z.103	30	8	329.905	155	O.110	34	13	518.306
106	N.17	10	22	335.475	156	B.13	30	11	519.225
107	Z.29	30	10	336.388	157	Z.117	50	9	522.900
108	Z.70	60	5	339.937	158	O.145	30	12	529.462
109	N.3	30	15	345.676	159	O.271	25	13	532.612
110	O.221	30	12	348.075	160	O.1	25	14	535.762
111	N.67	24	29	355.681	161	Z.92	30	10	542.062
112	N.15	20	24	356.428	162	O.103	30	15	543.637
113	O.123	34	11	362.250	163	O.21	60	13	547.575
114	B.75	25	11	375.637	164	O.61	80	12	551.512
115	N.28	25	23	380.625	165	O.11	30	15	555.581
116	B.20	34	11	380.887	166	N.26	40	29	557.021
117	O.188	120	6	382.699	167	B.74	60	11	557.812
118	O.332	22	12	387.187	168	O.185	40	9	565.950
119	O.142	20	12	392.700	169	Z.88	80	13	569.362
120	O.41	25	12	395.587	170	Z.57	85	10	571.462
121	Z.5	50	9	397.950	171	O.230	20	13	576.712
122	N.16	35	26	398.770	172	O.134	100	9	579.862
123	O.72	34	13	400.837	173	O.59	34	12	580.125
124	B.16	50	12	403.462	174	O.149	120	5	581.700
125	O.22	34	14	409.762	175	N.75	40	21	583.800
126	Z.10	50	12	413.437	176	N.52	51	16	589.837
127	B.68	40	8	422.255	177	Z.23	70	14	593.425
128	Z.85	80	11	422.625	178	N.63	80	13	602.175
129	O.14	25	13	425.250	179	B.73	34	18	616.360
130	Z.7	30	10	428.925	180	N.12	25	28	617.826
131	O.197	51	9	434.437	181	N.116	50	17	627.900
132	O.30	160	6	436.012	182	Z.64	60	12	639.717
133	N.47	50	14	436.012	183	Z.42	60	11	643.125
134	Z.60	70	7	439.950	184	O.71	30	13	647.587
135	Z.93	40	7	440.475	185	N.1	60	21	650.475
136	Z.41	50	7	441.525	186	Z.39	50	12	653.887
137	Z.122	110	5	443.812	187	N.5	30	35	666.232
138	Z.40	40	8	445.200	188	N.120	60	24	670.687
139	Z.83	70	8	445.462	189	N.77	80	15	672.525
140	Z.86	66	11	447.300	190	Z.56	60	13	674.625
141	Z.72	40	11	450.271	191	B.96	60	15	682.237
142	Z.67	34	14	455.962	192	O.284	34	15	685.912
143	N.80	30	18	460.950	193	O.17	40	13	693.262
144	N.101	51	12	465.328	194	N.150	70	13	701.662
145	Z.95	50	14	472.474	195	Z.33	100	14	744.450
146	Z.53	40	14	476.700	196	Z.65	60	12	753.900
147	Z.62	90	12	487.777	197	N.103	40	16	757.050
148	O.76	34	17	493.237	198	N.32	30	26	761.090
149	B.91	51	12	494.025	199	O.39	60	14	764.400
150	Z.3	60	7	497.437	200	Z.46	30	12	764.925
151	O.144	51	14	501.637	201	N.34	40	24	770.437

